

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10694 - Interacció i Convivència a l'Aula
Grup	Grup 6, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	10694 - Interacció i Convivència a l'Aula
Crèdits	0,8 de presencials (20 hores) 2,2 de no presencials (55 hores) 3 de totals (75 hores).
Grup	Grup 6, 1S (Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Margarita Vives Barceló marga.vives@uib.es	10:00	12:00	Divendres	08/07/2016	10/02/2017	B-204
	12:10	14:00	Dimecres	13/02/2017	31/07/2017	B-204

Contextualització

L'assignatura vol aconseguir treballar i reflexionar sobre els principals conflictes que poden sorgir dins l'aula, així com la seva intervenció, posant especial èmfasi a la prevenció per tal d'aconseguir una bona convivència escolar amb tots els agents educatius.

L'assignatura inclosa dins el bloc "1.2. Procesos y contextos educativos".

Descriptors: Convivència escolar, gestió de conflictes escolars, mediació i negociació, indisciplina, absentisme, assetjament escolar, violència de gènere en joves.

Requisits

Sense requisits, excepte els que s'exigeixen pel Màster de Formació del Professorat en general.

Es recomana una actitud participativa i una capacitat de treball i reflexió vers els continguts a treballar. També es recomana tenir present els continguts i competències de les altres assignatures genèriques que es van treballant de forma paral·lela de cara a enriquir les aportacions dels alumnes.

Competències

Les competències a adquirir al llarg de l'assignatura es basen en un aprenentatge vivencial, basat en la reflexió i capacitat d'anàlisi del propi alumne; per tant, es recomana participació i implicació a les diferents activitats plantejades, tan fora com dins l'aula.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10694 - Interacció i Convivència a l'Aula
Grup	Grup 6, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

Específiques

- * Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge que, basant-se en el treball individual i cooperatiu faciliten l'aprenentatge de la matèria i fomentin l'educació en valors, la igualtat de drets, la ciutadania, el respecte als drets humans i la contribució individual i col·lectiva a la sostenibilitat social i ambiental.
- * Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula i desenvolupar les estratègies adequades per estimular l'esforç, promoure l'aprenentatge autònom, la confiança i iniciativa personal i fomentar un clima positiu de convivència.
- * Analitzar i qüestionar les pròpies concepcions sobre els distints aspectes relacionats amb la professió docent.
- * Participar en la definició del projecte educatiu i en les activitats generals del centre atenent a criteris de millora de la qualitat, atenció a la diversitat, prevenció de problemes d'aprenentatge i de convivència.

Genèriques

- * Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge amb especial atenció a l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que facilitin la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible.
- * Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

La proposta de continguts es fonamenta en quatre blocs principals; el primer referit a la conceptualització del conflicte i als conceptes que s'hi relacionen; dins aquest primer bloc, també es treballarà l'aspecte legislatiu, bàsic per a la funció docent i que, alhora, servirà per a articular el treball de grup.

El segon bloc enllaça el treball realitzat a l'anterior bloc treballant sobre la teoria del conflicte, de la seva gestió positiva i insereix en algunes metodologies exitoses, com ara la mediació, la negociació escolar, la conciliació i els cercles restauratius.

A continuació, s'aborden propostes d'intervenció en situacions específiques com ara el ciberbullying o la violència masclista en els joves.

Acabam els blocs amb un dedicat especialment al professorat, especialment en el tema del burn out i en estratègies per a evitar-ho.

Al ser una assignatura genèrica, tindrà elements en comú amb les altres genèriques, especialment amb l'assignatura Societat, Família i Educació. Aquests elements en comú s'han d'analitzar com a complementaris per tal de poder tenir una visió global i, alhora, poder anar enriquint l'aprenentatge de l'alumne/a.

Continguts temàtics

1. Introducció a la convivència escolar

- 1.1. Conceptualització, etiologia i epistemologia de la convivència escolar
- Principals indicadors i factors de la convivència escolar

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10694 - Interacció i Convivència a l'Aula
Grup	Grup 6, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

- 1.2. Legislació referida a la convivència escolar
Farem especial incidència als Decrets que regulen la convivència escolar
- 1.3. El pla de convivència. Elaboració, implementació i avaluació
Tema clau al llarg de l'assignatura, ja que existeixen dos treballs que es fonamenten en aquest.
Per aquest motiu, serà un dels primers temes a tractar dins les sessions presencials.
2. La teoria del conflicte
 - 2.1. Convivència vs violència
Conceptualització de conflicte i els termes que s'hi relacionen
 - 2.2. Estratègies preventives de resolució de conflicte
Negociació, conciliació i mediació
 - 2.3. Els programes de mediació
Mediació escolar, implementació de programes de mediació dins les escoles.
3. Intervenció en diferents situacions de violència escolar
 - 3.1. Indisciplina
Factors que es relacionen amb la indisciplina. Propostes d'intervenció
 - 3.2. Bullying i ciberbullying
Conceptualització. Etapes. Agents implicats. Estratègies de prevenció i d'intervenció. Protocol bullying de les Illes Balears
 - 3.3. Violència en les relacions de parelles joves, "Dating violència"
Conceptualització. Fases. Estratègies de prevenció i d'intervenció
4. Els conflictes en el col·lectiu de professionals
 - 4.1. El professorat novell
Aspectes relacionats amb els professorat novell i els possibles conflictes dins la comunitat educativa
 - 4.3. "Moobing" i la "síndrome del burnout"
Definició, estratègies individuals i col·lectives de prevenció i intervenció

Metodologia docent

L'assignatura s'inicia durant un període del màster on es desenvolupen els continguts formatius teòrics relacionats amb les diverses funcions que desenvolupa el professorat en el centre educatiu, membre d'un equip docent, participant de diversos modes de gestió de centre,...

A través de "Campus Extens - UIBDigital" mitjançant la plataforma de teleeducació Moodle, es posa a disposició de l'alumnat els continguts de l'assignatura i es treballa a través de tasques individuals i un treball grupal

La metodologia formativa és variada: explicacions teòriques, lectures, visionatge de vídeos, role-playing,...

Les activitats proposades (individuals i grupals) tendran una relació directa entre el que es vagi fent a l'aula i a través de l'aula virtual.

La docència es fa treballant en activitats teòriques i pràctiques al llarg de cada sessió, amb el suport de lectures recomanades

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10694 - Interacció i Convivència a l'Aula
Grup	Grup 6, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

Volum de treball

Es recorda la importància del treball no presencial; aquest ajuda al seguiment de l'assignatura i al procés d'ensenyament-aprenentatge

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Explicació dels continguts teòrics	Grup gran (G)	Durant les sessions presencials, s'alternaran les classes teòriques amb activitats pràctiques en petit i/o gran grup; sempre que el nombre d'alumnes, la temàtica i el mobiliari ho permetin.	10
Classes pràctiques	Activitats relacionades amb els continguts teòrics	Grup mitjà (M)	En la mesura del possible (nombre d'alumnes dins aula i mobilitat del mobiliari) es realitzaran activitats relacionades amb els continguts teòrics. Algunes d'elles estaran relacionades amb el cas a treballar durant tota l'assignatura.	10

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Anàlisi d'un Pla de Convivència	Selecció d'un Pla de Convivència i posterior anàlisi a partir d'un DAFO	15
Estudi i treball autònom individual	Recerca, anàlisi i exposició de pàgines web	Buscar i analitzar pàgines web d'experiències sobre convivència i gestió de conflictes en contextos educatius. Aquestes webs s'han de penjar i compartir amb la resta de companys amb la intenció d'elaborar un bon paquet de recursos i estudis sobre el tema	3
Estudi i treball autònom individual o en grup	Tasques en grup	A partir de l'elaboració del DAFO individual d'un PC (diferent al de la resta del grup), es seleccionarà un PC sobre el qual es farà un treball grupal. Les indicacions específiques d'aquest es donaran a l'inici de l'assignatura i consistirà en l'elaboració de 10 normes de convivència a partir del PC treballat de forma conjunta.	37

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10694 - Interacció i Convivència a l'Aula
Grup	Grup 6, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació de l'assignatura serà

1. Avaluació dels continguts teòrics (40%), a partir de l'entrega d'un informe sobre el cas plantejat que s'anirà treballant al llarg de l'assignatura.
2. Avaluació de l'anàlisi d'un PC a través d'un DAFO (20%)
3. Avaluació del treball en grup (30%) que es farà de forma no presencial amb el suport d'alguna sessió presencial i que podrà treballar-se a través de l'entorn Moodle-Campus Extens
4. Anàlisi d'un recurs didàctic relacionat amb la convivència als centres escolars (10%)

Per a fer mitja, les tasques que superin el 20% de la qualificació final han de ser superades amb una nota mínima d'un 5.

Cal recordar normes bàsiques:

a) NO PRESENTATS:

Seguint la normativa universitària, es considera que un estudiant és un «no presentat» quan només hagi realitzat activitats d'avaluació previstes a la guia docent que suposin un terç o menys de l'avaluació de l'assignatura

b) PLAGI:

L'alumnat ha de ser conscient que, segons s'exposa al Reglament Acadèmic de la Universitat de les Illes Balears (article 33), es penalitzaran les activitats fraudulentament durant el procés d'avaluació de l'assignatura, en particular la inclusió en un treball de fragments d'obres alienes presentats de tal manera que es facin passar per propis de l'alumnat i en els exàmens o proves escrites, l'ús de qualsevol mitjà encaminat a facilitar les respostes. Concórrer en un frau d'aquest tipus pot suposar la qualificació de "suspens 0" a l'avaluació anual de l'assignatura.

C) ACTITUDS DISTORSIONADORES

Les actituds que puguin distorsionar el bon desenvolupament de les sessions (ús de les tecnologies sense Finalitats pedagògiques específiques de l'assignatura, menjar/beure dins l'aula, interrupcions constants d'entrades i sortides d'aula o parlar constantment mentre es fa una explicació o una intervenció d'un company,...) afectarà de forma negativa a la qualificació final; així, qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

D) CITAR DE FORMA CORRECTA

Es recorda que els treballs universitaris presentats han de tenir un nivell d'exigència en quan a contingut i format, en aquest darrer sentit, es recomana passar un corrector abans de l'entrega així com seguir la normativa APA. La professora pot retornar un treball sense avaluar quan no arribi al mínim de qualitat (faltes

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10694 - Interacció i Convivència a l'Aula
Grup	Grup 6, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

ortogràfiques i/o gramaticals o no seguir normativa APA) o que el treball vegi afectada de forma negativa la seva qualificació per aquests motius.

Nota aclaratòria: Els criteris i pautes que s'estableixen en aquesta guia docent poden ésser modificats en funció de la dinàmica del grup classe durant el curs acadèmic, per tal d'adaptar-se a les necessitats detectades.

Activitats relacionades amb els continguts teòrics

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves d'execució de tasques reals o simulades (recuperable)
Descripció	En la mesura del possible (nombre d'alumnes dins aula i mobilitat del mobiliari) es realitzaran activitats relacionades amb els continguts teòrics. Algunes d'elles estaran relacionades amb el cas a treballar durant tota l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Entrega de l'informe del cas treballat a partir de les preguntes realitzades a l'aula relacionades amb els continguts teòrics.

Percentatge de la qualificació final: 40% amb qualificació mínima 5

Anàlisi d'un Pla de Convivència

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves de resposta breu (recuperable)
Descripció	Selecció d'un Pla de Convivència i posterior anàlisi a partir d'un DAFO
Criteris d'avaluació	La professora aportarà una guia sobre com s'ha de realitzar a l'inici de l'assignatura

Percentatge de la qualificació final: 20% amb qualificació mínima 5

Recerca, anàlisi i exposició de pàgines web

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Buscar i analitzar pàgines web d'experiències sobre convivència i gestió de conflictes en contextos educatius. Aquestes webs s'han de penjar i compartir amb la resta de companys amb la intenció d'elaborar un bon paquet de recursos i estudis sobre el tema
Criteris d'avaluació	Buscar i analitzar pàgines web d'experiències sobre convivència i resolució de conflictes en contextos educatius. Aquestes webs s'han de penjar i compartir amb la resta de companys amb la intenció d'elaborar un bon paquet de recursos i estudis sobre el tema.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Tasques en grup

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	A partir de l'elaboració del DAFO individual d'un PC (diferent al de la resta del grup), es seleccionarà un PC sobre el qual es farà un treball grupal. Les indicacions específiques d'aquest es donaran a l'inici de l'assignatura i consistirà en l'elaboració de 10 normes de convivència a partir del PC treballat de forma conjunta.
Criteris d'avaluació	Realització del treball grupal (anàlisi del pla de convivència i elaboració de 10 normes).

Pautes:

1. Selecció del PC a partir dels diferents PC presentats pel grup

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10694 - Interacció i Convivència a l'Aula
Grup	Grup 6, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

2. Anàlisi del context i del document
3. Elaboració de les 10 normes de convivència (redacció en positiu, una referida al professorat, i dues a la família)
4. Exposició del treball

Percentatge de la qualificació final: 30% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Al iniciar el curs i a través de l'aula virtual s'anirà oferint més recursos referits a cada un dels continguts que es treballen.

Bibliografia bàsica

1. Boqué, Carme M. (2005) Temps de mediació: taller de formació de mediadors i mediadores en l'àmbit educatiu. Editorial CEAC Barcelona.
2. Decret 112/2006, de 29 de setembre, de qualitat de la convivència en els centres docents sostinguts amb fons públics de la comunitat autònoma de les Illes Balears. <http://www.caib.es/sacmicrofront/archivopub.do?ctrl=MCRST151ZI31025&id=31025> [21.07.13]
3. Díaz Aguado M.J. Convivencia escolar y prevención de la violencia. Ministerio de Educación y Ciencia http://www.ite.educacion.es/w3/recursos2/convivencia_escolar/index.html [21.07.13]

Bibliografia complementària

- BEANE, A.L. (2006) Bullying. Aulas libres de acoso. Editorial Graó. Barcelona.
- DEFENSOR DEL PUEBLO (2007); Violencia escolar: el maltrato entre iguales en la Educación Secundaria Obligatoria 1999-2006 (2007) <http://www.defensordelpueblo.es/index.asp?destino=informes2.asp> [20.09.09]
- ESTEVE, J.M. (1998): El malestar docente. Madrid. Ediciones Paidós Ibérica.
- FERNÁNDEZ, I, VILLAOSLADA, E y FUNES, S (2002): Conflicto en el centro escolar. El modelo del alumno ayudante como estrategia de intervención educativa. Madrid: La Catarata
- FUNES, I (2000): Los conflictos según el profesorado. ¿Qué son y cómo resolverlos? En Fernández, I. Guía para la convivencia en el aula. Madrid. Escuela Española
- GAZQUEZ LINARES, J.J. etc. (2007) Situación actual y características de la violencia escolar. Almería: Grupo Editorial Universitario.
- GRUPO PENTACIDAD S.L. Educando en competencias y valores para la vida, [URL] Bilbaou <http://www.pentacidad.com/> [6.08.12]
- HERNÁNDEZ FRUTOS, T. y CASARES, E (2002); Aportaciones teórico-prácticas para el conocimiento de actitudes violentas en el ámbito escolar. Navarra. Instituto de la Mujer de Navarra.
- Institut per a la Convivència i l'èxit escolar. Govern Balear <http://www.caib.es/sacmicrofront/contenido.do?jsessionid=C6B215D7CEE0B6ECF6004F9287E2C14A?idsite=151&cont=3523&lang=ca&a=yes> [15.07.13]
- La Ley Orgánica 2/2006 de 3 de mayo de Educación <http://www.mec.es/educa/sistema-educativo/files/CalendarioLOE.pdf> [15.07.13]
- LINARES, J.J. y otros (2007) Mejora de la convivencia y programas encaminados a la prevención del acoso escolar.. Grupo Editorial Universitario. Almería.
- GAZQUEZ LINARES, J.J. y otros (2007) Situación actual y características de la violencia escolar. Grupo Editorial Universitario. Almería.
- MELERO MARTÍN, J. (1993); Conflictividad y Violencia en los centros escolares. Madrid. Siglo XXI

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10694 - Interacció i Convivència a l'Aula
Grup	Grup 6, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

- MONJAS, M.I. (Dir.) (2007) Cómo promover la convivencia. Programa de Asertividad y Habilidades sociales (PAHS).Madrid: Editorial
- OBSERVATORI PER A LA CONVIVÈNCIA ESCOLAR (2006): Congreso convivencia y escuela, 28, 29 y 30 de septiembre de 2006 en Palma de Mallorca. Conselleria d'Educació i Cultura. Govern de les Illes Balears.
- OLWEUS, D (1978); Aggression in the schools: Bullies and whipping boys. Washington D.C. Hemisphere
- OÑEDERRA, J. A. et al. El maltrato entre iguales, Bullying en Euskadi. Educación Secundaria. Vitoria-Gasteiz: Gobierno Vasco. Departamento de Educación, Universidades e Investigación. ISEIIVEI. <http://www.isei-ivei.net> [Enero 2005] .
- ORTEGA, R (1998); La convivencia escolar: qué es y cómo educarla. Sevilla. Consejería de Educación y Ciencia. Junta de Andalucía.
- ORTEGA Ruiz, R. (1999) La convivencia escolar. Que es y como abordarla. Junta de Andalucía, Consejería de Educación y Ciencia [URL] Averroes, Red Telemática de la Junta de Andalucía[consulta 6 agost 2008] disponible a: <http://www.juntadeandalucia.es/averroes/publicaciones/convivencia.php3>
- PROYECTO ATLÁNTIDA. Educación y cultura democrática[URL]. ADEME. [<http://www.proyecto-atlantida.org/>] [15.07.13]
- ORTEGA, R. (2007). 'La convivencia: Un regalo de la cultura a la escuela', Revista de Educación de Castilla la Mancha, 4 pp. 50-54
- ORTEGA, R, y DEL REY, R. (2002): Los problemas de la convivencia: desmotivación, conflictividad y violencia escolar. En Estrategias educativas para la prevención de la violencia. Mediación y diálogo. Madrid: Cruz Roja Juventud.
- SMITH, P.K. (2003): Violence in schools: The response in Europe. London & New York: Routledge Falmer.
- SOLETO MUÑOZ, H. y OTERO PARGA, M. (2007): Mediación y solución de conflictos : habilidades para una necesidad emergente. Madrid: Tecnos. TORREGO Y OTROS (2000): Mediación de conflictos en instituciones educativas. Madrid:Narcea
- TORREGO, J.C. y MORENO, J.M. (2001); un modelo estratégico para la actuación global sobre conflictos de convivencia en centros educativos: 'Proyecto Atlantida'. En CCOO La convivencia y la disciplina en los centros escolares. Proyecto de Innovación Atlántida. 'Educación y cultura democrática'. Madrid. Federación de Enseñanza de Comisiones Obreras, pp.13-28
- TORREGO, J.C. (coord.) (2006). Modelo Integrado de Convivencia. Barcelona. Graó.
- VINYAMATA, E. (coord.) (2003). Aprender del conflicto. Conflictología y educación. Barcelona: Graó.
- VIÑAS, J. (2004): Conflictos en los centros educativos. Cultura organizativa y mediación para la convivencia. Barcelona: Graó

Altres recursos

ORGANITZACIONS

- ACORD.SC: Acord Servei de Mediació o Gestió de Conflictos. <http://www.acordsc.com/>
- ACSUR-LAS SEGOVIAS. MADRID acsur@acsur.org. <http://www.acsur.org>
- AIPAZ: Asociación Española de Investigación para la Paz (Universidad de Granada) www.aipaz.org/
- AMNISTIA INTERNACIONAL CATALUNYA. BARCELONA. www.amnistiacatalunya.org/
- Antibullying network: <http://antibullying.net>
- ARYME <http://www.aryme.com>
- CENTRO REINA SOFÍA PARA EL Estudio de la Violencia <http://www.centroreinasofia.es/>
- CIP Centro de Investigación para la Paz. Fundación Hogar del Empleado. <http://www.cip.fuhem.es>
- EDUALTER: <http://www.pangea.org/edualter>
- EDUCAGUÍA Portal de recursos educativos: <http://educaguia.com>
- EDUSONET: <http://www.eduso.net>
- EICAME Equipo Interdisciplinario Capacitador en Mediación Educativa-ElCame. <http://www.mediacioneducativa.com.ar>
- GERNIKA GOGORATUZ: Centro de Investigación para la paz <http://www.gernikagogoratuz.org>
- INECSE: Instituto Nacional de Evaluación y calidad del sistema educativo. <http://www.ince.mec.es>

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	10694 - Interacció i Convivència a l'Aula
Grup	Grup 6, 1S
Guia docent	D
Idioma	Català

- Instituto Nacional de Calidad Educativa y Evaluación (INCE) www.institutodeevaluacion.mec.es/
- Intervención social: <http://www.intervencionsocial.com>
- NCRRE National Centre for Conflict Resolution Education. <http://www.nccre.org>
- Pacific center for violence Prevention: www.pcvp.org/
- PSICONET: <http://www.psiconet.com>
- School Mediation Associates Watertorn: <http://www.schoolmediation.com>
- XTEC: <http://www.xtec.es>
- UNESCO: <http://www.education.unesco.org>
- USAL: <http://psicologia.usal.es/>

